

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Resp. 1. Essentia Dei strictè sumpta, non consistit in cumulo omnium perfectionum simpliciter simplicium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

tur. 4. Quid Gilbertus Porretanus circa distinctionem essentiae divinae & ejus attributorum senserit.

ARTICULUS I.

Utrum omnes omnino perfectiones possibiles sint in Deo, & quomodo.

NOta 1. Perfectiones aliae sunt simpliciter simplices, aliae secundum quid tantum. Perfectio simpliciter simplex est ea, quae in ente, praecise ut est ens, ipsa melior est, quam non ipsa: perfectio verò secundum quid, quae non est talis. Porro 1. non ipsa, non sumitur negativè, pro negatione scilicet perfectionis simpliciter simplicis, aut secundum quid; sed positivè, pro alia perfectione impossibili. Itaque si enti ut sic perfectionem aliquam addas, vel intelligitur melius se habere cum illa, quam cum alia qualibet impossibili, vel non intelligitur. Si primum. Perfectio erit simpliciter simplex. Si secundum. Non erit perfectio nisi secundum quid. Sic ratio spiritus est perfectio simpliciter simplex; quia melius est enti ut sic esse spiritum, quam esse quidlibet aliud, cum spiritu impossibile. Ratio verò corporis est tantum perfectio secundum quid, quia ens ut sic melius se habet cum alia perfectione, quae cum ratione corporis impossibilis est. Melius enim est enti ut sic esse spiritum v.g. quam esse corpus.

Nota 2. Perfectio aliqua potest alicui inesse variis modis, formaliter scilicet, virtualiter, aequivalenter, & eminenter. Continetur formaliter, si continetur secundum propriam rationem objectivam, seu secundum definitionem. Continetur virtualiter, si continetur tanquam effectus in causa. Continetur aequivalenter, si continetur secundum formam similem ejusdem ordinis, quae eadem praestare potest. Continetur denique eminenter, si continetur virtualiter aut aequivalenter secundum formam altioris ordinis, hoc est, si subjectum, cui inesse dicitur, potest aut illam producere, aut idem praestare per altioris ordinis perfectionem, quam habet.

RESPONSIO I.

Omnes omnino perfectiones possibiles in Deo continentur aliqua ratione.

Prob. 1. Ex Scriptura. Nam Exodi c. 33. Deus de se ipso loquens Moysi dicit: *Ostendam omne bonum tibi.* At Deus non esset omne bonum, nisi aliqua ratione contineret omnes omnino perfectiones possibiles. Ergo, &c. 2. Autoritate S. Damasceni lib. 1. ort. fidei c. 12. ubi de Deo sic ait: *Universum id quod est, tanquam immensum quoddam & infinitum essentia pelagus complexu suo continet.* 3. Ratione. Nam aliqui posset cogitari aliquod ens melius Deo, illud nimirum, quod omnes omnino perfectiones haberet meliori modo, quo haberi possunt.

RESPONSIO II.

Omnes perfectiones simpliciter simplices continentur in Deo formaliter.

Prob. Nam continentur in Deo secundum propriam rationem objectivam & definitionem. Ergo, &c. Conf. patet ex not. 2. **Prob. ant.** Omnes enim perfectiones simpliciter simplices continentur secundum propriam rationem & definitionem in idea entis, quo nihil melius cogitari potest, ut consideranti patet. Et verò si aliqua non contineretur secundum propriam rationem, certè quia excluderetur aliam meliorem, vel aequalem, secum impossibilem. At hoc esse non potest. Quia omnis perfectio simpliciter simplex melior est omni alia secum impossibile. Ergo, &c. Hinc omnes perfectiones simpliciter simplices denominant Deum, & Deus dicitur substantia, spiritus, sapiens, iustus, &c.

RESPONSIO III.

Perfectiones secundum quid non continentur in Deo formaliter.

Prob. Non continentur in Deo secundum propriam rationem & definitionem. Ergo, &c. Conf. patet ex dictis. **Prob. ant.** Quia aliqui Deus non haberet secundum propriam rationem alias perfectiones meliores, quarum propriam rationem perfectiones secundum quid excludunt à subjecto, cui insunt. Sic si Deus esset corpus, non esset spiritus: & tamen melius est esse spiritum, quam esse corpus. Absurdum conf. Alioqui Deus non esset, quidquid est melius esse. Quod manifestè repugnat Deo; cum sit ens, quo nihil melius esse vel cogitari potest. Ergo, &c. Hinc perfectiones secundum quid non denominant Deum. Sic Deus non dicitur corpus, animal, rationalis, &c.

RESPONSIO IV.

Perfectiones secundum quid continentur in Deo virtualiter, aequivalenter, & eminenter.

Prob. 1. Continentur virtualiter. Deus enim potest illas producere; cum sint entia creata. 2. Continentur aequivalenter. Quia nulla est, cui Deus non aequivaleat, sive in essendo, sive in operando. 3. Continentur eminenter. Nam Deus potest illas producere, & quod illae praestant, praestare per altioris ordinis perfectionem. Producit enim illas per suam omnipotentiam; & quod illae pro modulo suo, nec sine multis imperfectionibus praestant, praestat ipse absque ullo defectu, & cum singulari excellentia; & consequenter, quod illae possunt, ipse potest per eminentiorem longè perfectionem. Haec autem omnia confirmantur ex eo, quod quam optime conveniant cum idea entis, quo nihil melius cogitari potest.

ARTICULUS II.

Quanam inter perfectiones divinas constituat essentiam Dei.

NOta 1. Essentia divina potest sumi tripliciter. 1. In sensu physico, seu prout est à parte rei; & sic sumpta includit omnes rationes, tum absolutas, tum relativas, quae sunt in Deo, rectèque describitur: Ens summum, substantia unum, personis trinum. 2. In sensu metaphysico latiori; & sic sumpta, praescindit à solis perfectionibus relativis, proindeque includit omnes & solas rationes absolutas, quae sunt in Deo, & sunt communes tribus personis. 3. In sensu metaphysico strictiori; & sic sumpta, est prima ratio, qua Deus secundum nostrum concipiendi modum constituitur. Hic autem agitur de essentia Dei considerata in hoc tertio sensu; & quaeritur in quo consistat. Circa quod plures sunt sententiae. Prima constituit essentiam Dei in cumulo omnium perfectionum simpliciter simplicium. Secunda, in intellectione actuali. Tertia, in ratione entis infiniti. Quarta, in ratione entis spiritualis à se. Quinta denique, in ratione entis à se.

Nota 2. Ut aliqua ratio sit essentia rei strictè sumpta, quatuor requiruntur. 1. Ut sit aliquid intrinsecum. Nihil enim per extrinsecum constituitur: cum res omnis sit id, per quod constituitur. 2. Ut ita sit proprium rei, cuius est constitutivum, ut faciat eam ab omni alio differre, juxta illud axioma: *Per id res constituitur, per quod & distinguitur.* 3. Ut faciat primò differre: alioqui non constituit rem, sed supponit constitutam. 4. Ut sit radix proprietatum rei: nam cum debeat esse prima rei differentia, necesse est ut ceterae differentiae, quae non sunt ab extrinseco, prosuant ex ea, tanquam ex fonte, juxta nostrum modum concipiendi. His praesuppositis, sit

RESPONSIO I.

Essentia Dei strictè sumpta non consistit in cumulo omnium perfectionum simpliciter simplicium.

Prob.

Prob. Nam essentia Dei strictè sumpta non consistit in eo, quod non est quid primum in Deo, secundum nostrum concipiendi modum; sed è contra intelligitur à nobis fluere ab alio, quod est prius in Deo, secundum nostrum modum concipiendi, ut patet ex 2. not. Atqui tales sunt multæ perfectiones ex iis, quas includit cumulus omnium perfectionum, ut patet ex infra dicendis. Ergo, &c.

Obj. 1. Patres multi essentiam Dei constituunt in cumulo omnium perfectionum, & cum illis S. Thomas hic q. 6. a. 3. in O. ubi sic loquitur: *Qua de aliis dicuntur accidentaliter, sibi (Deo) conveniunt essentialiter, ut esse potentem, sapientem, & huiusmodi.* Ergo, &c. R. Patres illos, & S. Thomam, intelligendos esse de essentia Dei sumpta vel in sensu physico, vel in sensu metaphysico latiori, in quo utroque sensu essentia divina includit omnes omnino perfectiones simpliciter simplices: quia, ut dicit S. Thomas verbis laudatis, Deus se ipso, seu per entitatem suam est potens, sapiens, &c. Cum creaturæ non sint potentes, sapientes, &c. nisi per entitates, earum entitati superadditas, & ab ea separabiles. Porro cum Patres loquuntur de essentia divina strictè sumpta, ab eius conceptu excludunt sapientiam, iustitiam, bonitatem, & alia huiusmodi attributa. *Sive bonum, inquit S. Damascenus lib. 1. ort. fidei c. 4. sive iustum, sive sapientem, sive quicumque tandem aliud dicere libeat, non Dei naturam, sed quæ natura insunt, exponis.*

Obj. 2. Essentia divina est id totum, quod Deus est. Ergo est cumulus omnium perfectionum. R. Essentiam divinam strictè sumptam, esse tantum id quod Deus est per se primò secundum nostrum modum concipiendi. Unde nego conseq. *Instabis.* Atqui Deus est per se primò cumulus omnium perfectionum. N. *Probabis.* Deus est per se primò Ens, quo nihil melius cogitari potest. Ergo, &c. R. Dist. ant. Deus est per se primò Ens, quo nihil melius cogitari potest in ratione essentiae, C. ant. Quo nihil melius cogitari potest simpliciter, N. ant. & conseq. Itaque Deus per se primò est Ens, quo nihil melius cogitari potest in ratione essentiae; quia, ut infra probabitur, Deus per se primò est ens à se. Aseitas autem constituit essentiam, qua nulla alia melior esse, vel cogitari potest. At Deus non est per se primò ens, quo nihil melius cogitari potest simpliciter: quia ens, quo nihil melius cogitari potest simpliciter, includit in suo conceptu multas perfectiones, quæ supponunt Deum in suo esse constitutum per aliam perfectionem, ex qua velut radice prosunt, secundum nostrum modum concipiendi.

Obj. 3. Essentia Dei strictè sumpta, est essentia actus purissimi. Atqui essentia, etiam strictè sumpta, actus purissimi includit omnes omnino perfectiones. Ergo, &c. *Prob. min.* Si non includit aliquas, est in potentia ad illas, tanquam perfectibile ad perfectivum. Conf. implicat. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam actus purissimus dicitur, qui expers est omnis potentialitatis & perfectibilitatis; & consequenter implicat, essentiam, etiam strictè sumptam, actus purissimi esse in potentia ad aliquas perfectiones, tanquam perfectibile ad perfectivum.

R. N. min. primi syllogismi. Ad prob. dist. sequelam maj. Si non includit aliquas perfectiones, est in potentia metaphysica, & secundum nostrum modum concipiendi, ad illas, ut perfectibile ad perfectivum, C. seq. maj. Est in potentia physica & reali, N. seq. maj. & dist. min. Implicat essentiam strictè sumptam actus purissimi esse in potentia physica & reali ad aliquas perfectiones, C. min. In potentia metaphysica, & secundum nostrum modum concipiendi, N. min. & conseq. Ad prob. min. R. Dist. Actus purissimus dicitur ille, qui expers est omnis potentialitatis & perfectibilitatis physicae & realis, C. Metaphysica, & secundum nostrum modum concipiendi, N. Hæc enim potentialitas, 1. non destruit rationem actus purissimi, ad quam sufficit, ut id, quod dicitur actus purissimus, per entitatem simplicissimam, & planè expertem compositionis realis, ita sit completum in omni genere perfectionis, ut nec perficiatur, nec ulterius perfici possit per aliquid sibi realiter superadditum; sed sit se ipso formaliter in omni genere perfectionis absolutissimum, 2. Nullam planè importat

imperfectiorem in objecto, de quo dicitur; sed aliquam tantum supponit in intellectu creato, non valente obiectum illud unico conceptu adequato sibi distinctè repræsentare: unde ut illud distinctè cognoscat, indiget pluribus conceptibus inadæquatis, & præcisivis, quorum uno sibi distinctè repræsentat v. g. in Deo unam perfectionem per modum radices cæterarum, & sufficienter constituentis Deum in esse Dei; aliis verò singulis singulas alias perfectiones per modum entitatum Deo in suo esse constituto advenientium, ipsunque perficientium, & complementum in ratione entis, quo nihil melius esse vel cogitari potest simpliciter.

Intellectus autem humanus, sic operando circa Deum, imperfectè quidem operatur, & modo minimè proportionato excellentiæ divinæ: at nec fallitur, nec ullam Deo affingit imperfectiorem, quia nullam in Deo fingit distinctionem, compositionem, potentialitatem, aut perfectibilitatem, sed solum multa, quæ sunt in Deo unica entitas simplicissima, apprehendit multis & diversis conceptibus per modum distinctorum, compositorum, potentia perfectibilis, & actus perficientis; quia aliter non potest, quantum valet, distinctè Deum cognoscere; & entitas illa simplicissima, quæ est illa multa in Deo, æquivalens, seclusa omni imperfectione, entitati non simplici, in qua proinde illa multa essent distincta, composita, ut unum adveniret alteri, tanquam actus potentia, quam realiter perficeret.

Porro quia de rebus loquimur ad modum quo eas concipimus, de perfectionibus divinis loquimur tanquam de distinctis, compositis, perfectibilibus & perfectivis. Sic autem loquendo de iis quæ insunt Deo, imperfectè loquimur de eo, & modo excellentiæ eius minimè proportionato; rectè tamen pro modulo nostro loquimur: quia sic loquendo, nihil de Deo affirmamus imperfectum, & ipso indignum, sed solum dicimus perfectiones divinas in Deo præstare, seclusis imperfectionibus, quod præstarent multa distincta, composita, perfectibilia & perfectiva, quibus, seclusis imperfectionibus, æquivalent; quod verissimum est.

RESPONSIO II.

Essentia Dei strictè sumpta, non consistit in ratione entis infiniti.

Prob. Quia si essentia Dei strictè sumpta consistit in infinitate, vel consistit in infinitate formali, vel in fundamentali, vel in materiali, Nihil horum dici potest. Non primum. Nam essentia divina non potest consistere in mera negatione. Atqui infinitas formalis est mera negatio: est enim mera carentia termini. Ergo, &c. Non secundum. Nam essentia Dei strictè sumpta, non consistit in eo, quod non est quid primum in Deo. Atqui infinitas fundamentalis non est quid primum in Deo: nihil enim aliud est, quam talitas perfectionum divinarum, vi cuius carent termino. Hæc autem talitas non est quid primum in Deo, sed fluit ab aliquo alio, quod est prius in Deo, secundum nostrum modum concipiendi, nempe ab aseitate, ut ostendetur. Ergo, &c. Non denique tertium. Nam infinitas materialis nihil aliud est, quam cumulus omnium perfectionum, termino carentium. Atqui essentia Dei strictè sumpta, non potest constitui in illo cumulo, ut probatum est. Ergo, &c.

Obj. Essentia Dei strictè sumpta, est essentia entis infiniti. Ergo est infinita. Essentia enim entis infiniti non potest esse finita. Ergo essentia Dei strictè sumpta, consistit in aliquo infinito. R. Essentiam Dei strictè sumptam, esse infinitam in ratione essentiae: cum in ratione essentiae nihil melius esse & cogitari possit, & perfectio constituens essentiam Dei strictè sumptam, sit infinita in sua linea. Inde tamen non sequitur, essentiam Dei strictè sumptam consistere in infinitudine. Ratio est, quia perfectio constituens essentiam illam, non eam constituit, quæ talis est, ut careat termino; sed præcisè quæ talis est, ut tribuat enti, cuius est essentia, existere independentem ab omni causa, sive producente, sive conservante, ut infra videbitur.